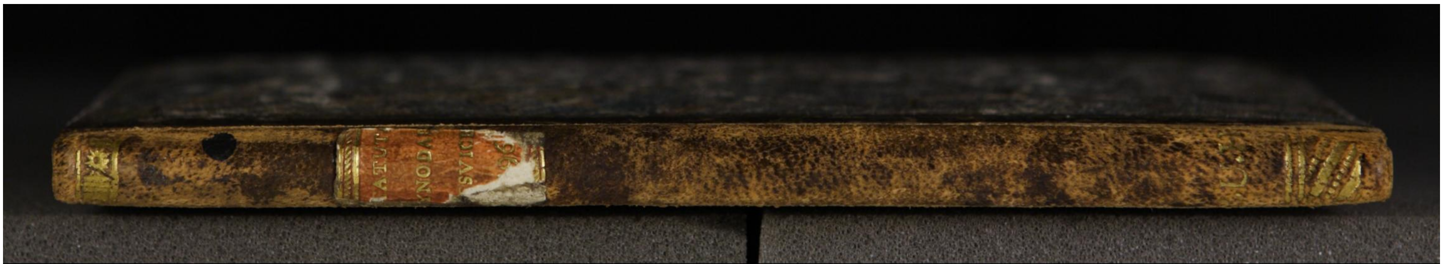
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

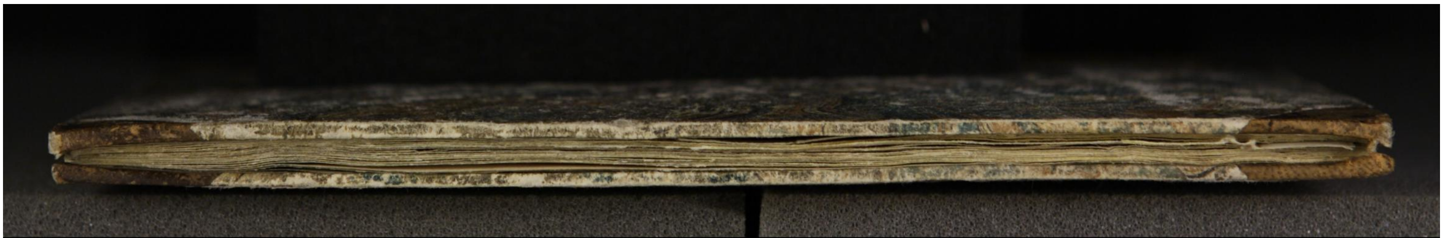
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

147d.
Ø, 9556.
8°
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130004439466
UB-boks
Bibl. Dan. Suppl
sp. 365
Stålskab
Nr. 4.
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

Statuta Synodalia Et provincialia Reverendi in Christo Patris domini Egerdi Episcopi Slesvicensis Nec non sacri palacii apostolici causarum auditoris. Anno Domini MCCCCXCVI. 1496.

In nomine Domini. Amen.

Ut in clero et ecclesiasticis personis nostrarum civitatum et dioecesis honestas bene vivendi ac norma morum laudabilium incremento salutari refloreat, et ut inter eos et eis subiectos materia discordiarum sopiatur ac caritas foveatur, infrascripta ac eis adjunctas declarationes, licet pro majori parte jus commune manifeste in se contineant, tamen ut simplices hujusmodi in promptu habeant, temporibus nostris observari firmiter mandamus.

Celebrans excludat extoricatos.

Primo volumus et districte preci-

B.U.H.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

primus, quod sacerdos antequam in ecclesia
divina celebret, excludat interdictos
et excoicatos nominatim, quos notorios
scit et antequam exierint, divina non
presumat celebrare: sciturus, quod ex-
coicatus requisitus nolens ecclesiam
exire divina impediens incidit in ali-
am excommunicationem, a qua non
absolvitur nisi per sedem apostolicam.

Excoicatus non sepelietur in cimiterio.

Quod sacerdos pro defunctis notorie
et nominatim interdictis et excoicatis
non debeat missam celebrare aut psal-
teria legere solenniter, nec ipsum de-
functum in cimiterio sepelire, nisi
de licentia speciali ad hoc potestate habentis
prius fuerit absolutus. Quia pre-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

=dictus ſepeliens e excoicatus ipſo jure, a qua non abſolvitur, niſi per ſedem apoſtolicam.

Poſt occaſum ſolis non viſitet cum ſacramento.

Sacerdos parochialis, nullum infirmum poſt occaſum ſolis viſitet cum ſacramento, niſi mortis iminente articulo, et tunc ad minus duo vel tres ipſum ſacerdotem cum ſacramento honorifice deducant et reducant.

Sacramenta ſint ſerata.

Mandamus, ut ſacramenta eucharistie. videlicet ſacramentum criſma et baptiſteria in loco honeſto ſint et tute recluſa ſub firmis ſeris, et qui in ſacris conſtituti

ſolum ad hujusmodi ſacramenta ac reli-
quias claues cuſtodiant. Quodque etiam
altarium et eccleſiarum ornamenta
munda et nitida conſervetur, non qui-
dem per feminas, ſed per altarium miniſtros
in ſacris conſtitutos, quotiens opus fu-
erit, juxta canonicas ſanctiones ablu-
antur.

Fiat executio mandatorum pre-
latorum.

Unusquisque rector vel vice rector fa-
ciat debitam executionem mandatorum
ſuorum prelatorum et mandata exe-
cuta, qua ex officio prelati emit-
tuntur, remittere teneantur illi, a quo
emanarunt. Et quoniam aliquis interdictus
aut excomunicatus nunciari mandatur
iſte ſemper in diebus dominicis ac aliis vitari debet
donec de ejus legitima abſolutione con-
ſtiterit: nam excomunicatum aut inter

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

dictū ad diuinū officiū vel eccleſiaſtica ſacramē
ta admittenti. eſt de iure interdictus igreſſus ec-
cleſie. in quo interdicto ſi celebrat. eſt irregularis
ſuper qua irregularitate ſolus papa hꝫ diſpēſaē

¶ Confiteri proprio ſuo ſacerdo-
ti ſemel in anno.

¶ Preſcriptū articulū. mādamus omni anno
ad minus ſemel publice corā populi multitudie
exponi vulgariter. videlicet ꝙ omēs vtriuſqꝫ ſe-
us homīes. poſtꝙ ad annos diſcretionis perue-
nerint ad minus ſemel in anno ī quadrageſima
ante paſca debeāt ſuo proprio ſacerdoti oīa pctā
ſua cōfiteri. et in paſca recipere corporis dn̄ici ſa
cramētū. Cōtrariū ꝟo facientes arceātur ab īgreſ
ſu eccleſie. et ſic abſqꝫ confeſſione decedentes ab
hoc ſeculo. in cimiterio nullo modo tumulentur.
ſed in loco prophano.

¶ Tabernam clericus non te-
neat aut viſitet.

¶ Volumus. ne quiſꝙ clericus tabernaꝫ in do-
mo ſua teneat. aut tabernas publicas niſi in iti-
nere conſtitutus frequētet. nec ad cōmenſuratos
hauſtus ſicuti quorūdā eſt abuſus bibat. vel ali-
uꝫ ſerioſe excitet. ad huiuſmodi modū bibēdi. ſub
pēa arbitraria Simili pene ſubiaceat. qui in pub
lico ebrius inuentus fuerit.

¶ De tractatulo Religio munda

¶ Mādamus. vt quilibꝫ rector dñorū hēat tra
ctatulū qui incipit Religio mūda. et euꝫ ꝑplō de
ambone diligēter exponet et predicet publice

BIBLIOTHECA
REGIA
HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

¶ De ſacramento euchariſtie.

¶ Sacramentũ eucharistie nõ ſeruetur in mon-
ſtrancia. nec portetur ad altare. vel per circuitũ.
Exceptis feſto et ſeptimana corporis xpi. vbi tm̃
ſpecialis deuotio hoc expoſcit. tolleratur portari
in maioribus feſtiuitatibus. videlꝫ offertorial[illegible]
tm̃. cũ decentia. ſolemnitate et deuot[illegible] o de-
bitis. et ſub cortina. et alias nõ. ſub pena arbitra
ria contrauenientibus imponenda.

¶ Nõ faciãt clerici pacta de miſſis.

¶ Caueãt ſacerdotes. tã religioſi q̃ȝ ſeculares fa-
cere pacta de miſſis. vigilijs. aut pſalterijs legen-
dis. quantũ ſimoniace prauitatis vicium euita-
re voluerint. videlicet dicendo. Volo legere tot
miſſas aut pſalteria. aut annales miſſas tenere.
pro tanta pecunia.

¶ Operas locare clerici poſſunt.

¶ Sacerdotes quibus ratione beneficiorũ nõ eſt
ſufficienter prouiſum. poſſunt vt habeant vnde
decenter viuant operas ſuas locare. iuxta iuris
communis diſpoſitionem.

¶ Loca pro oſſibus mortuorum.

¶ Rectores et vicerectores diligenter ſollicitẽt iu
ratos et parrochianos ſuos. vt iuxta eccleſias et
capellas ſuas. apta preparẽtur loca pro oſſibus
mortuorũ. quia pie creditur multos ex huiuſmo
di mortuis eſſe in eterna gloria.

¶ Claues ad truncos eccleſiarũ
habeãt preſbyteri et tutores.

¶ Ne bona eccleſiarũ inutiliter diſſipẽtur Man

damus. vt rectores et vicerectores. vnacū iura-
tis hēant claues ad trūcos et ciſtas ecclīarū. Et
ne aliqua negligentia cōmittatur per cuſtodes.
Mādamus oēs cuſtodes recipi de licētia et con-
ſenſu rectoris et iuratorū. alias nō. nec eos abiciē
[illegible]a fore per alterā partez. ſine cauſa rōnabili. et
cau[illegible]ſa fuerit prout de iure per ordinariū

¶ Tepore primiciarū preſbyteri nō cho-
riſent nec inuitētur vltra xxx perſone

¶ Mādamus etiā vt in celebratiōe primarū miſ
ſarū ī ſacris cōſtituti. nō choriſent. niſi alias fue-
rit permiſſuz. nō inuitētur plures ad prādiuz q̄
trigita due perſone. et ſint in vno prādio cōtenti
Admittitur tm̄ q̄ in cena proximiores hēant con
ſanguineos et affines. et illos qui in prādio mini
ſtrauerūt. ſaluo q̄ ī mēſa preſbiterorū aliqua de
ſacra ſcriptura legatur lectio ſub pēa arbitraria

¶ Cōfeſſiōes nō audiātur in camera.

¶ Vt cōfeſſiōes nō audiātur in cameris. aut ī lo
cis occultis. ſ3 tm̄ in locis cōſecratis cōgruis et ho
neſtis. infirmitatis caſu excepto. in cōtrariū faci
entes penā arbitrariā decernimus promulgādā

¶ Clerici tempore diuinorum cum
religione decenti incedant.

¶ Statuimus vt beneficiati aut altariſte in cho
ro aut eccleſijs. in quibus beneficiati ſunt. aut al
taria habent. tempore diuinorū inutilia nō fabu
lentur. neq3 de loco ad locum vagentur. S3 de
center deuote et diſtincte intendāt diuinis. cū bir

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

retis et ſimplicíjs. nec propter priuatas orationes
alios impediant. aut a cantu diuinorum ceſſent
¶ In cathedrali Sleſwiceñ et Haderſleuen ec-
cleſijs in habitibus ſuis iuxta ipſarum eccleſiarū
conſuetudines et ſtatuta incedant.

¶ Plebani ſuis vicarijs. et vica
rij ſuis plebanis in eorum ecc
ſijs dn̄t eē in oneribus ſeruiles.

¶ Ad extirpādū diſſentōes et diſcordias que ali
quando suborte ſunt inter rectores eccleſiarū ex
vna. ac in eiſdē eccleſijs perpetuos vicarios offi
ciantes et elēoſinarios partibus ex altera. Sta-
tuimus ꝙ oēs et ſinguli perpetui vicarij officiā-
tes et elemoſinarij teneātur eſſe in diuinis cū reli
gione. ac iuxta ordinatōem debitā et cōſuetā re-
ctoris. ſunationibus bn̄ficiorū ſuorū ſemper ſal
uis. miſſas ac alia diuina officia obſeruare. et in
ſacramētis miniſtrādis. ac v̄bo dei. eoſdē rectōres
iuxta poſſe iuuare teneantur. cū modeſtia requi-
ſiti. prefatis vicarijs officiantibus et elēoſinarijs
diſtricte precipiētes. ne ſuis rectoribus in guber-
natione cure aīmarū preiudiciales eſſe preſumāt
Sed honorē cōmodū et vtilitatem eorū fideliter
promoueant.

¶ De oblationibus altarium.

¶ Super oblatiōibus ad altaria. ac votiuis. ſer
uentur cuiuſlibet prepoſiture approbate conſuetu
dines. et beneficiorum fundationes confirmate.
Quibus conſuetudine et fundatione non exiſtē
tibus. Quicquid ipſis vicarijs officiātibus et ele-

moſinariis. ad altare offertur. rectoribus totali
ter preſentabunt. ſz votiuas ſe retinebunt

¶ De promotione vicariorum

¶ Rectoribus vero predictis diſtricte manda-
mus. vt promoueant ſuos vicarios officiātes et
elemoſinarios. ac eis in iuribus ſuis preiudicia-
les n[illegible]āt. ſz cū gratiāactiōe recipiāt in dn̄is
eorū adiutoriū. quotiēs neceſſitas requirit.

¶ Prelati ſuas iuriſ dictiōes viſitant

¶ Prelatis eccleſie nrē ac perſonatus in ea habē
tibus. mādamus vt nō legittime impediti eccleſi
as et capellas iuriſ dictionū ſuaruz perſonaliter
Impediti vero per canonicū nrē Sleſwicen̄ vel
Haderſleuen̄ eccleſiarū. aut aliū diſcretū et bene
expertū preſ byterū ſinodent et viſitēt. ac debituz
ſuorum officiorū faciant. quia hactenus eccleſie
grauia damna pertulerūt. ex eo q᷑ aliqn̄ per mi
nus expertos ſunt ſinodate et viſitate.

¶ Clerici debitam tonſurā deferant

¶ Inſuper ad reformandum mores eccleſiaſtici
ſtatus Statuimus et ordinamus. q᷑ preſ byteri.
diaconi et ſubdiaconi. de cetero debitam tonſurā
deferant clericalē. atqz crines ſic tonſos habeant
q᷑ auribus patentibus incedant. ita q᷑ ſtatus et
gradus cuiuſlibet eorū diſcerni cōmode poſſint
et valeant. et q᷑ veſtes deferant competenter lon
gas. a latere clauſas. decētes et honeſtas. nec eti-
am in breuibus veſtibus miſſas celebrēt. ſub pe
na arbitraria. in pios vſus conuertenda.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

¶ Quis poteſt legare eccleſie ſua bona.

¶ Ad tollendum ambiguitatem quorundam heſitantiuꝫ. an ille qui non habet heredes conſanguineos poſſit in ſua vltima voluntate. bona ipſius dare pijs locis. aut pauperibus chriſti. Declaramus per preſentis de iure vnicu[illegible] licitum fore. quia non deceſſit ſine herede. qui chriſtũ heredem reliquit.

¶ Teſtamẽta condere.

¶ Perſone ſpirituales teſtamenta ſua. ſiue vltimas volũtates ſuas diſponant in preſentia notarij et teſtiuꝫ. cũ alias copia notarij cõmode haberi poſſit. aut adminus duorum fidedignoruꝫ teſtium in ſcriptis. Qui teſtes omnino ſint extranei. et alij ad ipſis teſtamentarijs. Alioquin ſi ſecus contingat. et teſtamentarij fuerint annotati pro teſtibus. prout ſepius contigiſſe formidamus ſuſpecta redduntur. Et executores vltimarum voluntatum ſimilibus modo et cautela quibus ſupra. ſtatim poſt mortem defunctorum fideliter conſcribant. aut conſcribi faciant. omnia et ſingula bona. in quibuſcunqꝫ locis et rebus conſiſtentia. per ipſos teſtatores relicta. ac ipſorũ diſpoſitioni credita et commiſſa. ac ipſorum bonorum relictorum. ſit fideliter conſcriptum inuentarium. infra menſem. a die obitus teſtatorũ proxime computandum. vna cum editione teſtamẽti premiſſa Nobis aut noſtro officiali approprient et preſentent. Ac teſtamenta ipſa et vltimas

voluntates huiuſmodi approbare petāt approba
tioneqȝ teſtamentorū et vltimarū voluntatū hu
iuſmodi predictas. in ſcriptis rite obtineāt et pro
curent. Teſtamenta aliter facta nullius ſint effi
cacie. Et intromittētes ſe de bonis defunctorum
ante eorum deſcriptionē. et teſtamenti obtentam
approb[illegible]ē vt premittitur. incident penas iu
ris. et vltra hoc arbitrarie nouerint ſe puniēdos.
Quodqȝ etiā teſtamētarij infra lapſum vnius āni
curent iuxta iuris diſpoſitionē nobis facere ratō
nē de fideli facta teſtamētorū executiōe. ſeſeqȝ ab
vlteriori īpetitōe eiuſdē occaſiōe abſolui procurēt
¶ Clerici nō faciant pacta de miſſis.
¶ Si inter priuatas perſonas pacta fuerīt facta
ꝙ presbyteri ad certū tēpus curā aīaruȝ exerce
ant. vicarias elemoſinas vel altaria ſeu eis deſer
uiant. ſemper intelligi dȝ. ſi cōſenſus hn̄tis ꝑtātē
interuenerit. et talis cōditio in pactis exprimi dȝ.
alias pacta ſuper premiſſis facta aut faciēda. ex
eo ꝙ hactenus ex hmōi pactis priuatorū pluria
ſuborta ſunt ſcādala. decernimus nulla et irrita
ac nullius exiſtere firmitatis. nec de hmōi aīarū
curis. eccleſijs vel capellis regēdis vel exercēdis.
vicarijs eleoſinis vel altaribus officiādis. preſbi
teri nullo mō intromittere ſe preſumāt. niſi aucto
ritate debita ꝑtātē hn̄tis legittīe inſtituti. cū ſolē
nitate debita ad eccleſiā vel curā predictas. iuxꝫ
ta deſuper cōceſſarū lrārū cōtinētiā et tenorē. fue
rīt introducti. et populo regēdo publice recōmiſ
ſi. ac alias legittīa cōmiſſiōe. cura aīarū et acceſ-

ſit altaris. in ſcriptis a nobis aut noſtro officiali petitis et obtentis. cõtrariũ faciẽtes tã preſbyteri vt violentos ſacrilegos et oiuĩ xpi deceptores. ꝙ et laici arbitrarie ſe nouerint puniẽdos. Omibus et ſingulis dñis rectoribus et vicerectoribus dñorũ. mãdãtes qtũs in ſuis eccleſiis et capellis parrochialibus. niſi nrĩs aut officialis noſtri commẽdaticiis lrĩs requiſiti aliquos preſbyteros ad officiandũ. aut altaribus deſeruiendũ admiſſos nõ recipiãt vel aſſumãt. Etiã quãtũcũqȝ eis notos. ſiue in dioceſi aut extra eaȝ ordinatos Sub pena arbitraria cõtrafaciẽtibus infligẽda.

¶ De clamdeſtino matrimonio.

¶ Cu[illegible] clamdeſtina matrimonia tã iura ꝙ publica [illegible]neſtas deteſtẽtur. omibus rectoribus ac vicerectoribus mãdamus. vt aliquibus diebus feſtiuis. parrochianis ſuis. publice mandent. ne clãdeſtinũ matrimoniuȝ cõtrahãt. nec in nocte. aut ebrietate. ſꝫ publice ĩ facie eccleſie corã fidedignis Mãdamus etiã laicis vbi preſbyteri haberi pñt ne ipſi cõtrahẽtes copulãt. qꝛ ſepe ex eorũ copulatiõibus errores exorti ſunt. Matrimoniũ xo dr clãdeſtinũ qđ cõtra interdictũ eccleſie cõtrahitur aut fidedignis carȝ teſtibus. aut ſolẽnitatibus eccleſiaſticis. que iuxta morẽ patrie interueĩre ſunt cõſuete. nec talibus in ſacris cõſtituti debẽt intereſſe. Pñt tñ ſic cõtrahẽtes poſtea publice in facie eccleſie contrahere.

¶ Epũs hꝫ decidere cauſas mrĩmoniales.

Qđqȝ ĩ cauſis mrĩmonialibus nullus preterꝙ nos aut cui eas duxerimus cõmittendas. preſu-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

mat ſe ingerere prout in ſtatutis prouincialibus
dinoſcitur fore cautum.

¶ De miraculis pronūciandis.

¶ Sub pena excōicatōis mādamus. ne hic ī dio
ceſi pronūcietur miracula fieri. in genere aut in
ſpecie. niſi examīata fuerint. et apoſtolica ſeu or
dina[...] auctoritate approbata.

¶ Indulgentie non publicentur
niſi auctoritate ordinaria.

¶ Sub eadē pena mādamꝰ. ne īdulgētie a pēa
et culpa. aut remiſſio oīm pctōrum. rōe viſitatio
nis certorū locorū populo pronūciet̄. niſi aucto-
ritate ordīaria ſint approbate et admiſſe iuxta cō
‖ſtitutōꝫ pape clemētis

¶ De ſortilegijs ꝛc.

¶ Sortilegia auguria incātatiōes fieri. aut his
fidē adhiberi ſub excōicatiōis pena prohibemus.
Mādātes rcōribus et vicercōribus. vt pplō publi
ce ītimēt hmōi ſacrilegos. per ſtatuta prouīcialia
excōicatōis ſnīaꝫ īcidē. et eoſ dē excōicatos. ī ma-
ioribus feſtiuitatibus publice corā pplō denūciēt.

¶ Clerici legāt horas iuxta ordinariū

¶ Statuimus īſuper. vt iuxta canonicas ſancti
ones. et ordinē nrē eccleſie. cōſuetū in ciuitate et dio
ceſi Sleſwicē dīnū officiū nocturnū et diurnū
iuxta ordīariū ī publico et priuato per eccleſiaſti
cas perſonas. cū dligētia iuxta bonā cōſciaꝫ ob-
ſuetur. Ob hoc quilibꝫ rcōr et vicercōr hēat obſer
uādaꝫ vnacū ſtatutis ſinodalibus et prouīciali-
bus. prout in ſinodo pronūciātur ſub pena arbi-
‖traria.

¶ De decimis terragijs.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

¶ Itē q̄ꝛ in ſolutōe decīatū terragiū ac prouent[illegible]
et iuriū nrō ꝛū. Nos et capitulum noſtrū vſqȝ in
pn̄s damnoſas nō ſolū ſolutōeȝ eorūdē prorogā
tōes. verūetiaȝ qđ dolēter ferimus. deo et hoībus
exoſas perpeſſi ſum⁹ diminutōes. Statuimus et
ordinamus. vt nō ſolum ſingulis quatuor preci
puis ſolēnitatibus anni. prout de iure et [illegible]
dine inoleuit. Verūetiā totiēs quotiens prōcinia
aut alias tēplorū dedicatōes. et populorū cōuen
tiōes fieri cōtingat. per diuinorū rectores et vice
rectores. bn̄ decimātibus remūeracōnes et bn̄di-
ctiones premiſſe. Male quoqȝ decimātibus. ma
ledictiones cōminate vulgari exhortatione. circa
finē ſermonū proponantur. vt quālibet decimaȝ
gerbā perſoluāt. Cōtrafaciētes ſnīam excōicatio
nis per ſtatuta prouincialia lataȝ. poſſe incidere

¶ Abſentes a ſinodo. ‖cōminando.

¶ Abſentes a ſinodo qui intereſſe tenētur. mone
mus et citamus peremptorie. vt infra mēſem cō
tinuū. a die pn̄ti cōnuerādo corā nobis aut offi-
ciali noſtro cōpareant Swaueſtede. ſiue abſentie
rōnabiles cauſas oſtēſuri. ſub pena ſuſpēſiōis a

¶ Cathedraticum ‖diuinis.

¶ Mādamus etiā illis. qui nobis cathedraticū.
petitionē. terragiū. decimas. aut alia iura epālia
tenētur ſoluere. vt ſub pena ſnīe ſuſpēſionis a di
uinis. nō recedāt ab hac ciuitate. niſi ſolutōe pre-
uia. aut volūtate noſtra deſuper habita Alioquī
procedetur vſqȝ ad dictam ſnīam ſuſpenſionis.
in valuis eccleſie Swaueſtede cōtra eoſdē.

¶ Preſbyteri ſe preſentant epiſcopo ante receſſum a ſinodo.

¶ Sub eiſdē penis volumus et mandamus. vt diuinorū rectores et vicerectores. celebratis eorū prandijs. in proprijs eorum perſonis. ſeſe nobis in curia noſtra epāli Sleßwiceñ pñtent. Nos certos reddētes an opus habeāt noſtri pontificij exercitio in cōſecrādo. recōciliando. cōfirmādo. aut alias viſitando in finē et effectū. vt et nos deſuper maturius deliberare poſſumus. Et vt ipſi de et ſuper noſtro hmōi aduentu. cōmodoſius prouidere poſſint et valeant.

¶ Preſentes in ſinodo honeſte viuant

¶ Exquo ſinodorum epāliū celebratio. a ſanctis prībus inſtituta dinoſcitur. vt in eis exceſſus corrigātur et mores reformētur Mādamus in virtute ſancte obedientie. vt eccleſiaſtice perſone. ad ſinodū nrām epālē veniētes. mores officō et ſtatui ſuis cōgruētes oſtēdāt. Ebrietates. ſchurrilitates. clamores. et alios inepte leticie actus. que ex ebrietate et gula ſequūtur deuitēt. ac miſſe ſancti ſpūs cū qua ſinodus ipſa inchoatur. decenter deuote et ſobrie cū religiōe interſint. ſub pena arbitraria in cōtrafaciētes infligenda.

¶ De nuncio ſancti petri.

¶ Nūciū ſctī petri cū reliquijs. cū ipſūm ad vos venire cōtigerit digne promotū. et vos ſpēaliter recōmēdatū hēatis. ita tñ ꝙ nō hēat vota commutare. nec karenas relaxare aut cōmutare. aut in

caſibus ſedi aplice vel nobis reſeruatis quecq̄
ſoluere. niſi hoc ſpēalit ei fuerit ī ſuis lrīs cōceſſuz

¶ De reformatis fratribus.

¶ Nō minori etiā affectiōe. frēs reformatos nrē dioceſis recōmēdamus vobis. ſincerius hortantes et affectuoſiſſime deſiderātes. vt cū eorū frēs lrīs priorū aut gardianorū eorundē ſuffultis ad vos venerit. beniuole recipiatis. fauorebiliter tractetis. et apd' vrōs parrochianos. quātuz ī vobis fuerit promoueatis.

¶ Queſtuarij nō admittantur.

¶ Nullus rctōr ſeu vicercōr dz admittē queſtuarios ſine licētia ſpēali ad hoc ptātē hñtis. et circa eos ſeruet̄ ſtatutū prouinciale. et ius cōe. per hoc tū perſone priuate. pauperes mēdicare nō prohibetur.

¶ Religioſi nō faciāt queſtū.

¶ Volumus etiā propterea et mādamus. vt nullus religioſorū queſtū ſiue petitōem faciet. in hac dioceſi ī aliquibus citate. opido. et parrochia. vltra lapſuz medij mēſis. a p̄io die ſui īgreſſus cōputādo. ſitam cōtinuā morā figat. ſʒ ad ſuū clauſtrū ſe trāſferat. deo ſuiēdo. nec aliquas lrās fraternitatū. ſiue ſui ſuperioris ſpēalibus auctoritate et decreto. cōcedē preſumat. ſub ſpecie ſui auari queſtus promouēdi. et ī euētū quo taliū aliquis alicubi vltra tpūs predictū morā peregerit vlteriorē quādiu ibidē poſtea repertus fuerit ceſſet̄ a diuinis.

¶ Religioſi nō admittātur ad celebrādū

¶ Itē ſtatuimus et ordinamus. vt rectores par-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

rochialiū eccliarū religioſos quorūcūqꝫ ordinuꝫ ſine lrā aut officialis nrī expreſſa licētia. ī eoruꝫ capellanos vel officiātes nō recipiāt. ſub pēa ar¶ In portatili nō celebretur. [[bitraria
¶ Itē qꝛ iuxta canoīcas ſanctiōes. dīna officia ſolū ī locis deo dicatis. et per epm̄ cōſecratis debeāt celebrari. prohibemus. ne de cetero aliquis preſbyterorū in portatili miſſam celebret. ſine nrā licentia ſpeciali ſub pena arbitraria.

¶ Nullus ſepeliatur ī cimiterio execrato

¶ Itē volumus ordinamus et mādamus. vt rectores parrochialiū eccliarū. in eccleſijs et cimiterijs execratis neminē ſepelient. aquā bn̄dictā aſpergāt. aut alia diuina officia peragāt. ſine nrā aut officialis nrī licētia ſpeāli ſub pēa arbitraria

De clericis vagabundis.

¶ Volumus et diſtricte precipiendo mādamus. vt oēs et ſinguli clerici. et ſcolares vagabūdi dioceſiꝫ peragrātes. et pro celebratōe primariū ſuarū miſſarū. aut alias rōnabiliter nō admiſſi mendicantes. aut alias in cīitatibus et opidis demorati et ſcolaſticis exercitijs nō intēti. ſꝫ nocturnas vigilias. potatōes et inſolētias. in tabernis exercētes. denuncientur. Cū eleoſinis et bonis eorū queſtu cōqueſitis. nrīs cōmiſſarijs. in opidis vicinis deputatis. arte et diligēti cuſtodie. per cōmiſſarios nrōs cōmittēdi. donec cōdignis ſatiſſactionibus et penitentia reatuum. et truſaticas illuſiones ſuas huiuſmodi meruerint expiare.

¶ De fructibus eccleſiarum.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

¶ Itē ad obuiādū periculoſis diſcordijs it[illegible] di-
uinorū rcōres et ceteros beneficiatos ex v[illegible]a. ac
parrochianos partibus ex altera. ex eo ſubortis
q̄ de prouētibus bn̄ficiorum dubijs erant. Horta
mur dn̄os prelatos eccleſie nrē. ac perſonatus in
ea hn̄tes. vt q̄pprimū poterūt diſponant deſcribi
oīa iura et prouētus eccleſiarū. capellarū. bn̄ficio
rū et eleoſinarū infra limites iurſ dict[illegible]rū cuiuſ
libet ipo̅rū exiſtētiū. ad que ſcripta valeat haberi
recurſus. pro ſopiēdis diſcordijs futuris.

¶ Prohibitio focariarum

¶ Propterea. q2 ex paſtoralis nrī debito officij
nobis īiūcto. īuigilare tenemur. vt clerus nobis
ſubiectus in morum honeſtate pre ceteris laicis
emineat. ac ita viuat. decēterq3 ſeſe hēat in omni
bus. vt diuinū officiū cū deuota cordis ſinceritā
te. et cōſcientie puritate adimplere. vt ex hoc di-
uino officio. ſaluatori dn̄o noſtro ihū xp̄o. et oī-
bus ſctis eius. reddatur laus placita. aīeq3 xp̄iſ
deliū in purgatorio exiſtentiū. ſentiāt ſeſe ex hoc
refecte. ſaluteq3 releuamē et incremētū valeāt ob
tinere. Admonemus exhortamur et requirimus
oēs et ſinglōs clericos nobis ſubiectos. vt quaſ-
cumq3 notorie et publicas focarias, et ſuſpectas
mulieres. que cohabitare ipſis. iuxta canonicas
ſanctiones nō poſſunt. a ſe dimittant et relaxēt
infra menſem. realiter et cum effectu. ſtatuentes
et ordinantes. vt nullus clericorum de cetero ta
les mulieres ſuſpectas. et a iure pohibitas. in
domo ſua aut extra illam. foueat. detineat. et

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

¶ Ratificatio indulgentiarū

¶ Indulgētias etiā per pie memorie predeceſſorē noſtrū ad ea. Grās agamus dño deo noſtro. Et verbū caro factū eſt. que dicūtur in miſſa. et antiphonā que cantatur poſt miſſam Recordare. ſcʒ cōceſſas, cū ſimilibus indulgentijs per nos prius. ad verſum Te ergo queſumus tuis famulis ſubueni. in matutinis Et antiphonā Alma redemptoris ante miſſam dicendos et decantādos approbamus et innouamus Supererogātes etiam ſimilibus pie memorie predeceſſoris noſtri indulgētijs. quadraginta dierū indulgentias pro qualibet vice.

¶ Conceſſio indulgentiarū preſentibus in ſinodo.

¶ Inſuper dat omibus preſbyteris hic preſentibus. et abſentibus legittime impeditis. vere confeſſis et contritis. quadraginta dierum indulgētias et facultatē ſe inuicem abſoluendi. etiā in caſibus epiſcopalibus. exempto homicidio. puerorum oppreſſione. excōmunicatorū abſolutione. et votorū cōmutatione ꝛc.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

IN nomie ſancte et
indiuidue trinitatis prīs. et filij. et
ſpūſſancti Amē. Petrus dei et apo
ſtolice ſedis gratia Archiepiſcopꝰ
Lundeñ Swecie primas Apoſtolice ſedis lega
tus Vibus et ſingulis prelatis. abbatibus. prepo
ſitis. Archidiacōnis. cantoribus. prioribus. con=
uentibus. plebanis. eccleſiaruz rectoribus. clero
et clericis. ac alijs xpīfidelibus. tam religioſis. q̄
ſecularibus vniuerſis per Lundeñ ciuitatez dio=
ceſim et prouinciā conſtitutis. Salutē in oīm ſal
uatore Paſtoralis cura regimīs illo eſt iugo ſol
licitudinis onerata. vt in cōmiſſa ſibi vinea dñi
correctis exceſſibus. reformatis moribus. planta
tiſqz virtutibus peruigilante prouiſione ſarcu=
lum vicia ſtudeat exſtirpare. Nos itaqz cum ve
nerabilibus fratribus noſtris et dñis. wiburgeñ
lagone. Burglaneñ petro. Johāne Roſchildeñ.
Namōe Ottonieñ. Criſterno Rypeñ. et Vlrico
Aruſieñ. eadē grā eccleſiarū Coepis Suffraga=
neis. et aſſeſſoribus noſtris p̄ntibus. ex parte do
mini Hinrici Sleſwiceñ epi Hermanno dene ca
nonico. et Johāne ſelle perpetuo vicario eccleſie
Sleßwiceñ. Eiuſdē epi valitudinē ſenium et le=
gittimū impedimentuz precedentibus. Licet mo=
do ex parte Reualieñ epi. hic in p̄ntia cōparente
Sacro cui immeriti licet preſidemus approbante
conſilio. Infraſcriptos per felicis memorie dñm
Petrum quondā Lundeñ Archiepm̄ predeceſſo

rē noſtrū. in conſilio prouinciali Heylſinburgeñ
per pñ celebrato articulos innouamus.

❡ De perſecutione epiſcoporum

❡ Ut ſi quis ī hoc ſacrilegij genus arrepſerit. ꝙ
aliquē epm̄ prouincie daciane hoſtiliter fuerit in
ſecutus. vel percuſſerit aut ceperit ſeu bānierit ſeu
ſocius fuerit facientis. aut fieri mādauerit. vel fa
ctū ratū habuerit. ſiue cōſiliū dederit. aut fauorē
ſeu poſtea receptauerit. vel defenſauerit eundem
ſcienter. ſiue extorqueri preſumpſerit ab epīs ipſis
aut ſuis conſanguineis affinibus vel amicis per
minas aut cruciatus corporis ſeu alias quocūqꝫ
modo ſub quacūqꝫ forma verborū. Etiā ſi bene
placitū cōtinere videtur cōcedētes de nō excuſan
do vel quitādo eos pro captione violentia et in=
iurijs ipſis epiſcopis factis. quas conceſſiones tā
ꝙ per vim et metū extortas auctoritate preſen=
tis cōſilij decreuimus eſſe irritas et rationis ſicut
reis criminis leſe maieſtatis perpetuo ſic infamis
et perpetuo anathemati mucrōe percuſſus Ita=
qꝫ nec ipſius filij per maſculinā lineā deſcendētes
vſqꝫ ad ſcd̓am generationeꝫ reddātur ipſo facto
inabiles ad eccleſiaſtica bn̄ficia per totā Lundeñ
prouinciā in oībus dioceſibus et ciuitatibus obti
nēda. Necnon ſint inabiles ad exactiones iuriſ=
dctōes. amminīſtrationes ſpūales et tēporales Ca
ſtra. villas. opida. ſeu quaſcūqꝫ alias poſſeſſiōes
eccleſie quocūqꝫ noīe cenſeātur ad dies ſuos vel
tpūs aliqd̓ determīatū ſub ānuo cenſu vel in cō=
ceſſu ſeu quocūqꝫ alio titulo vel colore aliter ad=

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

quiſito aliqualiter obtinēdas. Terra quoqꝫ ip-
ſius ſit quā hꝫ propriā vel titulo pignoris ſeu quo-
cūqꝫ alio mō adquiſitā. necnō loc⁹ ſeu loca alia
in quibus epūs captus detinebitur. ſeu ipſe capi-
ens morabitur. et loca per que ipſe capiēs tranſie-
rit. quādiu ibi morā fecerit. et poſt eius deceſſum
inde per triduū quādiu ipſa detētō durauerit au-
ctoritate pn̄tis cōſilij eccleſiaſtico ſubiaceat inter-
dicto. Clerici vo qui hmōi durantibus captioni-
bus in locis ſic interdictis dīna ſciēter celebrare.
imo potius prophanare preſumpſerit. preter ex-
cōicatōnis ſnīam quā ipos incurrere volumus.
Omnibus et ſingulis ſuis bn̄ficijs eccleſiaſticis ipō
facto auctoritate qua ſupra ſint priuati et inabi-
les ad quecūqꝫ alia bn̄ficia obtinenda.

¶ De perſecutione prelatorū cano-
nicorum et preſ byterorum ꝛc.

¶ Itē vt qn̄cūqꝫ diabolo inſtigāte aliquē prela-
tū vel canonicū. cuiuſcūqꝫ cathedralis vel colle-
giate eccleſie nr̄e prouīcie. ſeu aliquā perſonā dig-
nitatē eccleſiaſticā hn̄tē regularē vel ſecularē per
laicos aut alios abſqꝫ loci ordinarij iuſto mada-
to. capi ſeu interfici vulnerari verberari mēbro
mutilari. vel alias ſcādoloſe tractari contingerit
et de hoc cōſtiterit maīfeſte vſqꝫ ad liberatoꝫ per-
ſone capte. ac ſatiſſactionē debitā et emēdā eo tē-
pore per totā illā dioceſim. in qua captus detine-
bitur. ſeu hmōi facinus ſit cōmiſſum ſileatur ge-
neraliter a diuinis. et denuncietur hmōi malefa-
ctor cuꝫ ſuis fautoribus et cōplicibus. de quibus

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

cõſtiterit manifeſte excõicatus per totã noſtram
prouĩciã dacie. iterũ ſub penis inferius ãnotatis
Si [illegible]o regulares vel ſeculares ſacerdotes. clerici
vel monachi noſtre prouincie iniuſte capiantur.
mutilẽtur. ſeu trucidentur dum de hoc conſtiterit
manifeſte. tunc in tota parrochia vbi huiuſmo=
di captus detinetur vſqʒ ad ipſius liberationem.
necnõ huiuſmodi malefactores domicilia habue
rint. morẽtur vel tranſitũ fecerint. et per triduum
poſt eorum inde receſſum ſileatur ſimiliter a diui
nis. Et huiuſmodi malefactores per totã huiuſ=
modi dioceſim vſqʒ ad ſatiſfactionẽ debitaʒ ex=
cõmunicati denuncientur nominatim. de quibus
conſtiterit manifeſte.

¶ Contra ſpoliantes eccleſiaſtica
bona et redditus.

¶ Inſuper omnes et ſinguli qui bona eccleſiaſti
ca ſeu redditus clericos et eccleſiaſticas perſonas
noſtre prouincie rebus ſuis omibus aut notabili
parte earũdẽ ſpoliauerit. ſeu tallias collectas vel
onera clericis vel eoruʒ famulis vel colonis. ſine
prelatorum ſiue capitulorũ licentia conſenſu vel
voluntate impoſuerint. ſeu clericos vel eoruʒ fa=
milias vel colonos iniuriosa hoſpitalitate graua
uerit. ſeu redditus eccleſiaſticos. aut decias eccle=
ſiaſticas ſibi vſurpauerint violẽter. ſeu hoĩes ad
eccleſiã cõfugiẽtes. vel ĩfra loca emũitatis cõſtitu
tos ceperit vel extraxerit ſeu capi vel extrahi mã
dauerit. niſi ĩ caſibꝰ a iure permiſſis. vel per ſub=
traxionem cibi et potus ipſos exire compulerint

loca ſacra ipſo facto ſniam excōicatōis incurrāt et publice per eccleſias denuncientur excōicati. de quibus conſtiterit manifeſte. a nullo niſi a dioce-ſano preterq̄ in mortis articulo factā poſt cōdignā ſatiſfactionē abſoluēdos et in morte eccleſia-ſtica careant ſepultura.

¶ Clerici in ſacris cōſtituti non debēt iuriſdictiōes tēporales exercere.

¶ Itē clerici bn̄ficiati in ſacris ordinibus cōſtituti qui exactiōes iuriſdictiōes vel aduocatias tē-porales a laicis ſibi cōmiſſis ſiue cōmittēdas ex-ercere preſumpſerint. niſi infra mēſem a pn̄ti conſtitutione ordinū. eo ipō ſunt ſuſpenſi et a bn̄ficiis eccleſiaſticis que occupant ſunt priuati. Et ſi po-ſtea ſint indurati niſi infra quindecim dies poſt lapſum mēſis ſupradicti aduocatias iuriſdictiones et exactiones predictas non dimiſerint penitus cum effectu. extunc excōmunicatiōis incur-rant ſniam ipſo facto.

¶ Nullus intromittat ſe de cauſis matri-monialibus niſi epiſcopus.

¶ Itē in cauſis matrimonialibus nullus alius q̄ epūs ſi pn̄s fuerit et cōmode poterit fieri ſniaʒ preſumat proferre. vel iuriſperitꝰ vice ſua cui huiuſmodi cauſam duxerit cōmittēdā ſpēaliter.

¶ Excōmunicati ſunt qui priuāt eccleſias iuribus ſuis.

¶ Ad hec autē innouamus quoſdā felicis recordationis dn̄i magni quondā Archiepī Lunden̄ predeceſſoris noſtri. in prouinciali cōſilio ſtatutos

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

articulos qui ſequuntur. videlicet Excommuni camus omnes et ſingulos. qui eccleſias cauſa lucri odij vel fauoris alicuius. vel aliqua alia quacunqz de cauſa ſuo iure priuare preſumunt. Etiam illos qui bona clericorum decedentium iniuſte rapiunt et ſibi ĩburſant Etiam illos qui homines ad eccleſiam confugientes in eccleſijs vel cimiterijs vulnerant. vel occidunt. et qui eccleſias et terras eccleſiarum. vel alia ſacra loca incaſtellant et munitiones et fortalicia inde faciunt ſine locorum ordinariorum requiſitione et conſenſu.

¶ Excommunicati ſunt qui violant cimiteria.

¶ Etiã qui cimiteria violant vel violare mãdãt Etiam illos qui per minas vel cruciatus corporis cõpellunt aliquos ſe excuſare vel quitare pro damnis vel iniurijs. epiſcopis eccleſijs. ſacerdotibus clericis vel eorũ familijs vel colonis illatis

¶ Excommunicati ſunt qui incendunt eccleſias.

¶ Item excommunicamus omnes et ſingulos qui eccleſias incendunt vel effringunt. aut libertates earũ infringere aut perturbare concedũt

¶ Excommunicati ſunt clerici. qui celebrant coram prefatis excommunicatis. aut conſilium dantes.

¶ Itẽ Excommunicamus omnes et ſingulos

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

clericos diuina celebrātes ſciēter. preſentibus hu
iuſmodi malefactoribus.quos etiam ſic celebran
tes irregulares eſſe declaramus per preſentes
¶ Etiam excōmunicamus omnes illos qui hu
iuſmodi malefactoribus conſiliū.auxiliū. vel cō
ſenſum in ſuis maleficijs adminiſtrant. necnō et
illos qui eadē faciunt aut fieri mandant aut pro
curant.nec aliquis predictorum niſi per epiſcopū
dioceſanum facta prius ſatiſfactione competen
ti ſuper damnis iniurijs a dictis ſententijs poteſt
abſolui.

¶ Condentes ſtatuta contra liber
tates.ipō facto ſunt excōmunicati

¶ Perſonas quoqꝫ omnes quacunqꝫ dignitate
ac ſtatus preeminentia prefulgentes. vniuerſita-
tes ciuitatum vel locorum. ac conſules eorū qui
vt nullus conqueratur.niſi coram iudice eccleſia
ſtico prohibent.vel ſtatuta condunt contra clerū
et eccleſiaſticam libertatem. hoc edicto perpetuo
tali pena volumus punire.videlicꝫ ꝙ perſone de
cetero talia committentes modo quolibꝫ excom
municationē. et vniuerſitatis interdicti ſententi-
as ſubeant ipſo facto.

¶ Additiones.

¶ Nos igitur Petrus dei gratia Lundeñ. Ar-
chiepiſcopus prefatus.premiſſis articulis dictorū
noſtrorum predeceſſorum in ſuis vigore et robo
re duraturis. Sacro cui nunc preſidemus appro
bante cōſilio articulos addicimus infraſcriptos.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

¶ Qđ fiat oratio pro principibus.

¶ Statuentes primo. ꝙ omnes clerici ſeculares
et religioſi metropolitico et dioceſano nobis iure
ſubiecti. Pro ſereniſſimo domino noſtro. N. dei
gratia dacie. ſwecie. norwegie rege. et duce pome
ranie. Et illuſtriſſima contorali ſua domina. N.
regina. necnon pro eis qui pro tempore fuerunt
dacie regibus et reginis. necnon pro ſtatu pacifi
co eccleſiaſtico et temporali in miſſis et orationi-
bus ſuis quotidianis fundāt preces ad dominuȝ
deuotas. vt in preſenti vias eorum dirigat per ſe
mitas rectas mandatorum. et in futurum preſen
tiam eis tribuat beatorum.

¶ Fiat oratio pro regina margareta.

¶ Itē oēs et ſingulas perſonas eccliaſticas. tā
religioſas q̄ ſeculares nrē prouīcie. hortamur in
dn̄o et monemꝰ. ipīſqȝ auctoritate qua ſupra di-
ſtricte precipiēdo mādamus. Qtūs pro eccliarū
monaſteriorū clauſtrorū ac locorū aliorū quorū
cūqȝ ī quibus degēt fundatoribus. inſtitutoribus
datoribus prōmis aliīſqȝ quibuſuis bn̄factoribus
viuis et defunctis. Etiamqȝ pro ſereniſſima dn̄a
woldemari regis filia Margareta. bone mēorie
iſtorū regnorū quondā regina. ac eccleſie dacia-
ne dilecte ſpēale. ad dn̄m deuȝ continue fundant
preces humiles et deuotas.

¶ ꝙ clerici abſtineāt ſe a crapula ebrieta
te et ſuſpectis mulieribus. tabernā nō vi-
ſitent. nec arma deferant.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

¶ Item Vt vniuerſi clerici vitaꝫ et mores refor‑
ment in melius. vt ea que ad ipſorum ſtatum et
honeſtatem pertinent. cum magna cautela cuſto‑
diant. nec ſolum a malo. ſed etiam ab omni ſpe‑
cie mali ſe ſtudeant cohibere. a crapula et ebrieta‑
te abſtineant. que ſunt libidinis incentiua. Pub‑
licas etiaꝫ in domibus ſuis ſub pena canonis nō
habeant concubinas. tabernas non viſitent. ar‑
ma non portent. niſi propter neceſſitatem et via‑
rum pericula in itinere cōſtituti Manicas ad cu‑
bitum pendentes cum magna ſuperfluitate nō
habeant. Veſtibus etiam a retro vel a lateribus
ſciſſis. exceptis veſtib⁹ pro via neceſſariis ſub pe‑
na conſtitutionū conſilii non vtantur. Quē eſt
vt talibus vtentes a perceptione fructuū ſuoruꝫ
beneficiorum per menſem integrum ſint priuati.

¶ Clauſura monialium
tenenda eſt.

¶ Clauſuram monaſteriorum monialium ſub
pena excommunicationis trina monitione pre‑
miſſa abſqꝫ rationabili et manifeſta cauſa. et ſi‑
ne ſuperiorum licentia ingredi non preſumant.
Ipſiſqꝫ monialibus vbicūqꝫ infra noſtram pro‑
uinciam degentibus ſub pena excommunicatio‑
nis diſtricte precipiēdo mādamus. ne cepta ſuo‑
rum monaſteriorum decetero exeant. ſine ratio‑
nabili neceſſaria et vrgente cauſa. nec niſi de ſu‑
perioris ſui petita licentia et obtenta.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

¶ Sacramenta cum diligentia ſeruantur.

¶ Plebani itaqꝫ eucharistiam reliquias et ornamenta eccleſiarum precipue ad vſum altarium ſpectantia in ſtatu decenti et mundo diligenter cuſtodiant et ſeruent. Si quis vero illa incaute derelinquerit. tribus menſibus ab officio ſuſpendatur. Ceteraqꝫ cuꝫ diligentia obſeruent que obſeruari precipiunt ſacrorum canonum ſanxiões. Qꝫ ſi qui in premiſſis vel aliquo premiſſorum exceſſerint contra eos locorum ordinarij per cenſuram eccleſiaſticam canonica monitione premiſſa procedant. Tandem ad beneficiorum priuationem vnacum alijs penis que huiuſmodi a canonibus infliguntur procedere non omittant.

¶ Epiſcopus non ordinat clericum aliene dioceſis.

¶ Item Epiſcopū qui ſcienter ordinauerit clericum aliene dioceſis ſine litteris commendaticijs illius cuius intereſt eis dare. per annum a collatione ordinum eſſe ſuſpenſum. Taliter vero ordinatum ab ordinis executione ſic ſuſcepti ſuſpēſum eſſe declaramus. donec ſecum per ordinarium ſuum fuerit diſpenſatum.

¶ Extranei preſbyteri non admittantur ad celebrationem.

¶ Item Statuimus vt nullus preſbyter in eccleſia ſua ignotum ſeu peregrinum clericum ad

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

celebrationem diuinorũ in publico preſumat adẽ mittere. niſi litteras ſue ordinationis. ſeu litteras dioceſani epiſcopi. vel ipſius vicarij plenaꝫ de hoc fidem facientes exhibeat. Contrarium vero faci ens ĩ ſex groſſis pro admiſſiõe qualibet pũiatur in vtilitatẽ fabrice cathedralis ecclĩe cõuertẽdis.

¶ Nullus preſbyter admittaꝶ ad dio ceſim ſine ordinarij litteris.

¶ Iteꝫ vt nullus epiſcopus receptat. colligat. et admittat ſine litteris dimiſſorialibus epiſcopi or dinarij preſbyterũ dioceſis aliene.

¶ De veſtibus foderatis.

¶ Iteꝫ Vt gloria eorum abintus ſit in fimbrijs. precipimus. ne quis clericorum pelles foderature ſiue vltra capicias vel oras veſtimentoruꝫ ſuorũ faciat explicari. nec quiſqꝫ clericorum deinceps portat veſtes taliter extrinſecus foderatas. alio quin per ſuperiores ſuos ſine ſpe reſtitutionis ſe nouerint huiuſmodi veſtibus ſpoliandos.

¶ De portatili.

¶ Itẽ Si aliquibus cõceditur ꝙ in altari viati co diuina officia poſſint celebrari. nõ in loco ven toſo. ſeu alias periculoſo vel inhoneſto hoc fieri debere ĩtelligimus. Vñ ſi quis clericorũ occaſiõe cõceſſiõis hmõi cõtra premiſſa diuina celebrare preſumpſerit. eo ipõ per vnũ menſem omiſſo offi cio pñtis ſtatuti vigore nouerit ſe ſuſpenſum.

¶ Nullus preſbyter ſacramẽta mini ſtrat alieno parrochiano.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

¶ Item nullus preſbyterorũ alienũ parrochia-
nũ ad cõfeſſionẽ vel cõmunionez corporis chriſti
preſumat admittere. ſine licẽtia proprij ſacerdo-
tis. Extranei vero hoſpites vel peregrini a ſacer
dote. in cuius parrochia morantur nõ ab alio. ec
cleſiaſtica recipiant ſacramenta.

¶ De homicidis.

¶ Itẽ auctoritate qua ſupra ſtricte precipiendo
mãdamus. ne quiſq̄ homicidaruz alibi q̄ ante
fores eccleſie cathedralis abſoluatur. vbi eis nu-
datis dorſis et pedibus vultibus in terris humili
ter dimiſſis. et reatus ſui modũ plenarie cõfitenti
bus iniungatur per modũ culpe penitentia ſalu
taris. nec niſi integro anno reuoluto eis eccleſie
preſtet introitus. nec karene relaxẽtur. imo non
alio tẽpore q̄ dũtaxat ĩ cena dñi. nec alio loco q̄
eccleſia cathedrali. nec etiã niſi ipſi homicide a ſu
is plebãis teſtioniales ſecũ portẽt lrãs. q̄ ve ſunt
penitẽtes. et q̄ iam penitentiam vel eius aliquã
partẽ peregerint. niſi cum eis ex certa cauſa vel
legitĩa dioceſani epi duxerit diſpẽſandum. q̄ ſi
quis homicidaruz infra ſex hebdomadas a per-
petratione homicidij nũerãdas penitentiã preta
cto modo non receperit. extunc per illã totã dio-
ceſim vigore huiuſmodi ſtatuti denuncietur ſen-
tententia excommunicationis innodatus.

¶ De homicidio voluntario.

¶ Itẽ homicide volũtarij eorũq3 et oẽs et ſingu
li cõplices ſequaces. qui aĩmo occidendi faciendi

capiendi. necnon inſidiandi ſeu alias iniurian-
di inuadunt aliquem vel occidunt. quilibet eo-
rum pro modo culpe ſue ante fores eccleſie cathe-
dralis penitentiam recipiat ſalutarē. Ipſiqꝫ om
nes et eorum quilibet perſonaliter et ſingulatim
qui huiuſmodi perpetratione homicidij animo
quo ſupra interfuerint comitiue. ad penam pe-
cuniariam dictam banſreth vel banſleth per cē-
ſuram eccleſiaſticam arceantur.

¶ De decimis dandis

¶ Item de omnibus. precipue de agris animali
bus. apibus. allecibus. et alijs piſcaturis cōſuetis.
precipimus decimas fideliter et ſine fraude ſolui.
ſub pena quam ſtatuerunt ſancti patres

¶ De fornicatoribus.

¶ Item Ut ſinguli plebani in eccleſijs ſuis ſolu-
tos et ſolutas in fornicatorio coitu publice coha-
bitantes. ter in anno moneant nominatim. aut
vt ſeparantur aut inuicem ſe diſponant. q̄ ſi hu-
iuſmodi ſalutari monitione parere contēpſerint
extunc anno euoluto in facto. videlicet feſto pa-
ſce a cōmunione euchariſtie ſuſpendantur.

¶ De teſtamentis clericorum
aliene dioceſis.

¶ Item. Bona clericorum alienorum noſtram
prouinciam decedentium. ſolutis exinde primum
debitis. et ſic fideliter teſtamento executo apud
ordinarium loci vel eius cōmiſſarium. ſeu ipſorū

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

defunctorũ legittimi nõ aſſint heredes et legittio
ceſſante ĩpedimento per annũ et diẽ ſub fideli cu
ſtodia reſeruẽtur. poſtmoduȝ ſi ipſi heredes ſic vt
premittitur nõ ĩpediti infra eũdẽ terminũ nõ ad-
uenerint in pios vſus ſcd̃m locorũ ordinarioruȝ
arbitria conuertenda ſunt.

¶ De fratribus mẽdicantibus et ſepulturis ibidem.

¶ Itẽ Frẽs mẽdicãtes ad ſoluendũ preſbyteris
parrochialibus portionẽ canonicã et quartaȝ de
funeralibus aſtrictos eẽ ſcd̃m diſpoſitioneȝ iuris
canõici declaramus. Huius etiã pñtis cõſilij au-
ctoritate pronũciamus ipõs frẽs mendicãtes ad
hmõi ſolutõeȝ dictarũ. videlȝ quarte et canonice
portõis decernentes. nichilominus perpetuo fore
obligatos cũ adiectiõe pene et punitiõe ſpẽali ta-
liter. ꝙ ſi predicti frẽs mẽdicãtes eãdeȝ ſolutionẽ
quarte. videlȝ et portõis canonice cũ ĩtegritate cõ
tra hmõi vt premittitur. et etiam cõtra bullas ſe
dis aplĩce exſoluere recuſauerĩt maĩfeſte. Extũc
venerabiles coepĩ nrẽ prouincie. et alij inferiores
prelati. ſeu eorũ officiales ĩ ſuis iuriſdictionibus
hẽant auctoritatẽ plenariã eorũ elẽoſinas occu-
pãdo. donec ſatiſfecerĩt vt tenẽtur. et recõciliatio
nis bñficiũ meruerĩt obtinere. Alijs tñ penis ĩ ca
nonibus et prouincialibus ſtatutis prouiſis ſem-
per ĩ ſuo vigore et robore duraturis. ipſi frẽs mẽ
dicãtes ad predicatõis officiũ et cõfeſſiõis auditõ
nẽ. niſi ſcd̃m iuris diſpoſitõeȝ pñtati et approbati

fuerint nullatenus admittantur.

¶ De fratribus mendicantibus.

¶ Inſuper inter prelatos et rectores parrochia-
liũ eccleſiarũ. necnõ frẽs mẽdicãtes clemẽtinã ſu-
per cathedrã. vt inter eos maior ſit cõcordia per
totã noſtrã Lundeñ prouĩciã precipimus inuio
labiliter obſeruari.

¶ De queſtoribus.

¶ Itẽ queſtores ĩ alicuius epĩ dioceſi ſine ipſius
lrĩs in ſcia certa trãſeũtes. aut etiã hmõi licentia
et lrĩs habitis indulgẽtias nepharias et trupha
rias pronũciãtes ſi de mãdato ordinarioꝝ vel
prelatorũ captiuari. aut ablatõez rerũ quas hñt
paſſi fuerint. niſi ſibĩpis de cetero imputabũt.

¶ Qꝫ religioſi nõ miſtrãt ſacramẽtalia

¶ Quiſcũqꝫ etiã religioſus qui clericis aut laicis
ſacramẽtũ vnctionis extreme. vel euchariſte mi-
niſtrare. matrimonia ſolemnizare preſumpſerit.
nõ habita ſuper his parrochialis preſ byteri licẽ-
tia ſpeali. aut qui interdictos iã excõicatos a ca-
none. vel a ſentẽtijs per ſtatuta prouĩcialia aut ſi
nodalia promulgatis. ſeu a pẽa et culpa aliquẽ
abſoluere preſumpſerit. excõicatõis ſñiam incur
riſſe denũciamus. per ſedẽ aplicã dũtaxat abſol-
uendũ. niſi habet ſuper hoc priuilegia ſedis apo-
ſtolice legittime demonſtratiua.

¶ De domibus pauperum.

¶ Itẽ Statuimus ex pñtis auctoritate cõſilij de
cernẽtes. vt quarũcũqꝫ eccleſiarũ hoſpitaliũ ſeu
monaſterioꝝ nrẽ prouĩcie. ſeu alioꝝ pioꝝ loco

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

rū āmiſtratores cuiuſcūqꝫ ſtatus aut cōdictiōis exſtiterit bōa imobilia ſine cōſenſu dioceſani epi donationū. vēditionū. permutationū. ſeu īfeudationē ſe ad firmam dimiſſionē titulo in poſterū nime alienēt. obligēt. vel dimittāt. Q ſi cōtrariū factū fuerit. nullus ipō facto et inualidus ſit cōtractus Ipiqꝫ adminiſtratores per ſuos ſuperiores adminiſtratiōis officio perpetuo ſpolientur.

¶ Inſuper hmōi admiſtratores. abbates. priores. prepoſiti preceptores. hoſpitaliū prouiſores. et eorū loca tenētes. exēpti auctoritate aplica. et nō exēpti auctoritate ordinaria. ad reformādū mores. ſtatus. et regulas eorundē. necnō ad reddendum rōtinia de quocūqꝫ leuato et erogato. ſu per quibus ordinariorū cōſcias oneramus Per ipōs ordīarios quotiēs expediēs et oportunū fuerit. viſitentur monaſteria. hoſpitalia. ſeu alia pia loca et eccleſias quaſcūqꝫ epis locorū ordinarijs etiā quo ad inſtitutōeꝫ ac deſtitutionē ammiſtratoris in eiſdem declaramus eſſe ſubiecta. niſi per euidentiā probauerint ſe legittime exempti.

¶ Excōicati ſunt oēs qui perturbāt pacē regni. libertates ecclie infrigūt et poſſeſſiones eccleſiaſticas inuadūt.

¶ Itē. excōicamus oēs illos. qui pacē regis et regni perturbare. aut eccliaſticas libertates eccleſie daciane infrīgere. aut poſſeſſiōes eccliaſticas inuadere. aut ad eorū bōa manus īpias extēdere preſumpſerit. ſeu approbatas et lōgeuas locorū cōſuetudines penes iura parrochialia in decīatōibus.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

oblatiōibus aliiſqꝫ obuētionibus cū ſuis etiā aſ-
ſeſſoriis diminuere cōtēderit in preiudiciū eccliaſ-
ſtice libertatis.

¶ Excōicati ſunt qui ſe intrudūt ad
bñficia per laicalē potentiam.

¶ Etiā illos qui in bñficia eccliaſtica ſe intrudūt
et ea per laicalē potētiā ſeu aliam violentiam ea
detinent occupatā.

¶ Incēdiarii eccliarū fractores excōicati ſūt.

¶ Oēs incendarios eccliarū fractores veneficos
et veneficas. ac magicis et incātationibus vtētes
ſacrilegoſqꝫ et hoc fieri procurātes. excōicatōnis
ſniam decreuimus ipſo facto incurrere.

¶ Excōicati ſunt. qui crimina
falſa alicui imponunt.

¶ Excōicamus inſuper oēs illos qui odii vel lu-
cri cauſa aliquibꝰ crimīa falſa īponūt. Pro qui
bus mors vel exiliuꝫ. aut mutilatio mēbrorū. vel
exhereditatio. bonorū ſpoliatio. ſeu fame denigra
tio ſequi debeat. ſi iudicialiter cōuīcatur. Qui ad
diffamationem alterius quid proponit qd mors
ſuggillat. niſi hoc probare poterit canōice puiat
et iniuriā paſſo pro mō culpe ſatiſfacē cōpellatur.

¶ Excōicati ſunt qui diffidūt clericos.

¶ Itē qui aīmo iniuriādi quēquā clericorū īfra
ſacros ordīes cōſtitutū diffidauerit. maīfeſte ex-
cōicatōis ſniam ſubiacere decreuimus ipō facto.
qua niſi diffidatione ceſſante et preſtita pro hmōi
iniuria ſatiſfactiōe cōpetēti per dioceſanuꝫ minime

abſoluatur. Emunitatē xpo ecclīe violās. ſeu quē quā clericorū enormiter ledens. mutilās. vel occi dens. preter penas ſuperius expreſſas emunitate ecclīaſtica non gaudebit.

¶ Delinquētes in crimībus eccleſiaſti cis et recōſiliati per ecclīam nō debent puniri ſecularíter.

¶ Itē Si in crimibus eccleſiaſticis delinquētes per ſacramētalē cōfeſſionē et abſolutionē fuerint vnioni ecclīaſtice recōſiliati. extūc eos ab aliquo ſeculari perſona captiuari detineri. ſeu bona eo⸗ rū cōfiſcari. niſi ſuper his per eorū iudicē ecclīaſti cū prius pronunciatū fuerit. ſub excōicatōis ſnīe penā prohibemus.

¶ Clerici nō dnt citari ad placita.

¶ Itē Nō citētur clerici ad placitū ſeculare vel corā iudice ſeculari. ſ; corā iudice ſuo eccleſiaſtico pro quacūq; cauſa citētur et ibi legittie cōuincā⸗ ſtur.

¶ Orandū eſt pro tēperie aeris

¶ Quia xpo exigētibus nris culpis fructus hūa nis neceſſitatibus celeſti miſeratiōe promiſſos. fre⸗ quēter abſorbet repētina calamitas tēpeſtatum orationū ſuffragijs ē xpī miſcdia et pijs precibus īplorāda. Jō ſinguli preſbyteri. cū viderit aeris intēperiē īminētē. nō expectato ordinariorū mā dato protinus ad proceſſiones et humiles oratio nes deuotiones excitēt ſubditorū

¶ Laici nō dnt exigere pēas a clericis

¶ Itē ſtatuimus. vt laici aduocati. cōſules. iudi⸗

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

ces ſeu iuriſdictiones quaſcunq; ſeculares hn̄tes
penas pecuniarias ſeu mulctas ſub pēa excōica-
tōis late ſn̄ie in cauſis eccleſiaſticis leuare vel exi
gere nō preſumant. nec ipās perſonas eccleſiaſti-
cas in hmōi iure ſuo impediat quouiſmodo

¶ De tempore interdicti.

¶ Itē Excōicatos a canone denūciam⁹. exemp
tos qui caſibus nō permiſſis defunctos ſepeliūt ī
cimiterijs ſeu eccleſijs tēpore interdicti. vel qui ſci
enter ſepeliūt. excōicatos publicos noīatim inter
dictos. ſeu etiā vſurarios mãifeſtos. Qui quidē
ſepeliētes nō abſoluti celebrauerit irregularitatē
de qua niſi per ſummū pōtificē abſoluātur ſe no-
uerint incurriſſe.

¶ De feſto ſctē Anne

¶ Itē Statuimus q feſtū ſancte Anne matris
genitricis dei marie vgīs quolibȝ ānno in craſtino
cōceptōis eiuſdē btē marie vgīs per totā noſtraȝ
prouinciā pro feſto terre et populi in poſterū ce-
lebre habeatur.

¶ Sinodus teneat et ſtatuta publicētur.

¶ Itē Statuimus prout ē ab antiquo cōſuetū.
vt in qualibȝ ecclīa cathedrali nrē prouincie. bis
in anno dioceſanus ſinodus generalis. ī qua pre
miſſa ſtatuta corā clero et laicis vulgariter expo
nātur. et ne quiſq de ipōrū ignorantia ſe valeat
quōlibȝ excuſare. In quorū oīȝ et ſingulorū eui
dentiā Secretuȝ nrm̄ vnacū ſecretis venerabili
um frm̄ Coepōrū Suffraganeorū nrōrū predi-
ctorū pn̄tibus eſt appenſ. Datum Hafn̄ Anno

dñi. M.cccc.xxv. feria quinta poſt feſtũ ſancti kanuti regis et martyris. Glorioſo deo laus et gratiarũactio in ſecula ſeculorũ. Amen.

¶ Sinodaliũ ac prouincialiũ ſtatutorũ liber feliciter explicit. Impreſſuſqꝫ in imperiali ciuitate Lubiceñ. per Stephanum arndes. Anno dñi M.cccc.xcvi.

Indulgentie de legendis horis canonicis ad intra.

¶ Johẽs dei et aplice ſedis grã Epũs Aruſieñ. Magnus ottonieñ. necnon Albertus Lubiceñ. Eadẽ grã eccliarũ Epi Oibꝫ pñtia viſuris et audituris Salutẽ ĩ dño ſempiternã Supplici inſtãtia Reuerẽdi in xpõ patris dñi Nicolai epiſcopi Sleßwiceñ. fratris nri affecti et permoti in finẽ et effectũ. vt preſ biteri. diaconi. ſubdiaconi ſuarũ ciuitatũ et dioceſiũ ad maiorẽ deuotionẽ horas canõicas legẽdi et dicẽdi excitent. et ob hoc eaſdẽ ex libris et nõ vage exterius legãt et orẽt ĩducãtur. Nos epi anfati in his gratũ piũ et plurimũ acceptũ deo et obſequiũ impẽdere credẽtes cũ preſ biteros et clerum ad frequentanda hmõi exercitia excitamus. De oipotẽtis dei miſcdia beatorũqꝫ petri et pauli principũ aplorum eius auctoritate meritis et interceſſion in dño cõfiſi. Oibus et ſingulis preſ byteris. diaconis. et ſubdiaconis. ciuita

tū et dioceſiū predictarū. qui horas eorū canoni=
cas ad intra et ex libris diſtincte et attēte legerit.
et nō euagādo orauerint. cōfeſſi et cōtriti xl dies
indulgētiarū. de iniūctis eis penitētijs. Singuli
nrm̄ pro ſingulis ipſis horis ſingulariter. ac pro
qualibet ipārū in dn̄o miſcditer relaxamus. Da
tum Segheberge Anno dn̄i. M.cccc.lxix. die
Lune ſexta Nouembris. ſub noſtro ſigillo pre=
ſentibus ſubappen̄.

Approbatio indulgētiarū

¶ Nicolaus dei grā Epūs Sleßwicen̄. ĩdulgen̄.
triū antiſtitū huius lrē approbamus. ac ratifica=
mus. ac ſimiles iuxta tenorē huius lrē indulgen̄.
cōfeſſis et cōtritis. vt hic cōtinetur orātibus ĩ dei
noīe de iniūctis penitētijs ĩ dn̄o misericorditer re=
laxamus. que oīa ſcripta hec manus noſtre ve=
ra eſſe proteſtamur cū ſigilli appenſion̄.

Dictū Reuerēdi ĩ xp̄o pris

domini Nicolai epī Sleßwicen̄. viri q̄plurimū
deuoti.

¶ Unde quidā venerabilis Epūs verbo veritatis
dixit ſe habuiſſe ĩ maībus ſuis bullā cuiuſdā pa=
pe. ĩ qua dedit oībus primā. terciā. ſextā. et nonā.
de libro attēte orātibus pro qualibȝ horarū hmōi
centū dies indulgētiarū. in quo videtur deteſta=
ri modū horas dicendi curſorie et ſine deuotione
et attentione debita.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Ø 9556 8° (LN 257)